

Trasaturile psihosomatice ale astmului

Irina Ionescu

Putem citi despre astm, dar daca am avut/avem prin preajma noastra un bolnav de astm stim mai multe despre cat afecteaza astmul viata decat ne-ar putea explica vreun text de pe internet. Caracterul permanent al bolii pune limite existentei persoanei, iar crizele- violente, vizibile, uneori socante-, amintesc de pericolul si gravitatea bolii. Dependenta fata de medicamente- salvatoare in cazul crizelor- transforma astmaticul intr-un om care trebuie sa-si duca viata cu o anumita prudenta. Aceeasi prudenta pe care si cei din jur o manifesta.

Totusi, **atitudinea oamenilor fata de astmatici** este ambivalenta, si oscileaza de la mila pentru ce cred ei ca un astmatic nu poate sau nu va putea face niciodata, si iritare pentru niste oameni care mereu sunt sensibili, mereu au ceva de comentat cu privire la mediu (e prea cald, e prea frig, e mult praf, e polen, e par de animal, nu suport fumul de tigara, etc.) si ii determina pe cei din jur sa-si schimbe modul de viata si obiceiurile (pe vremuri era considerata "boala nobililor", deoarece sensibilitatea lor crescuta ii facea fragili si delicati, palizi datorita lipsei de miscare si aer, portretizand imaginea nobilului care se fereste constant de agresiunile si murdariile vietii).

Adevarul este undeva pe la mijloc, caci astmul, pe langa faptul ca are o dimensiune medicala cat se poate de obiectiva, si ca atare asupra careia se poate actiona direct, prin tratament medicamentos, are si o dimensiune psihologica foarte importanta, fiind chiar una dintre primele tulburari ale corpului puse in stransa legatura cu suferintele sufletesti. Astmul este prin excelenta o tulburare **psihosomatica** (psyche= suflet, soma= corp).

Daca avem credinta ca bolile nu sunt o simpla coincidenta, favorizata de factori obiectivi din mediu, putem deslusi **lectia** pe care aceasta boala- destul de dura si cu potential morbid crescut- incearca sa il invete pe astmatic. Unul dintre indicatorii de care putem tine seama in aceasta calatorie este tocmai atitudinea celor din jur, de care am pomenit mai devreme.

Prima atitudine, de mila si compasiune, pe care cei din jur o manifesta fata de astmatic, este stimulata de latura sensibila si dramatica pe care oamenii o percep in interiorul acestor bolnavi. Ei reactioneaza cu mila in fata unei victime lipsite de aparare, imaginandu-si ca viata lui este atat de limitata. Aceasta atitudine se va intensifica pe masura ce astmaticul, negandu-si boala si tanjind dupa acea normalitate acceptata statistic, incearca sa duca o viata ca si cand nu ar fi bolnav. El face sport, se apuca de fumat, se expune situatiilor care i-ar putea provoca crize sau cel putin disconfort. Mesajul lui este *"Nu sunt o victima! Nu sunt bolnav"*. Daca mergem in profunzime, mesajul se transforma in: *"Nu sunt dependent de voi (tine!), ma pot descurca singur"*. Desi astmaticul se lupta sa-si afirme independenta (constient, fata de boala, inconstient fata de cineva de mare insemnatate pentru el), el nu face decat sa-si accentueze infantilitatea si vulnerabilitatea in fata celor din jur. *In cazul acesta, bolnavul ar face bine sa accepte ca este bolnav, ca este in regula sa te sprijini pe cei din jur, ca, desi se poate descurca singur, din cand in cand are nevoie de ajutor (e interesant de descoperit daca sunt pacienti cu astm care au "ars" etape de dezvoltare), ca poate fi o victima, si ca a fi victima nu e deloc degradant. E doar... uman.*

A doua atitudine, aceea de respingere a bolnavului, bagatelizand putin simptomele si sensibilitatile lui, reflecta, de fapt, felul in care astmaticul ii face pe cei din jur sa se simta. Ei reactioneaza prin

rezistentă la tendința astmaticului de a le controla viața, de a-i determina să-și schimbe metodele doar pentru că el consideră că îi face rău. Acest astmatic face din boala lui un instrument de manipulare, iar cei din jur sesizează asta, deși nu conștient- în sensul că nu pot numi manipulare ceea ce simt, însă se comportă precum niște oameni care se simt manipulați. Dacă în primul caz, bolnavul respingerea condiția de victimă, în al doilea, el o îmbrățișează, se îmbracă cu haina martiriului și defilează mandru în societate, așteptându-se ca toți să se prosternă în fața suferinței lui, și să configureze o lume specială pentru el, o lume curată, fără murdarie, fără praf, vicii și alte lucruri neplăcute. Mesajul lui, conștient este *"Sunt o victimă! Sufăr!"*. Deși acest mesaj în mod normal ar atrage simpatia și suportul, cei din jur se simt sufocați. Mergând în profunzime, descoperim *"Vreau ca voi să vă comportați așa cum vă dictez!"*- receptarea acestui mesaj declanșează respingerea, și... dincolo... *"Eu sunt mai curat decât voi, voi mă murdariți! Stați departe de mine!"*- aici patrundem în adevărata dramă, suferința a astmaticului, care se adâncește cu cât începe să se izoleze de ceilalți, și începe să fie izolat. *Mai cu seamă dacă e cazul unui astm alergic, bolnavul trebuie, ca lecție de viață, să-și asume lucrurile pe care le consideră respingătoare și murdare. Poate e vorba tocmai de tendința de a manipula, neacceptată. Poate e vorba de dorințe și nevoi considerate necuviințioase, și că atare împinse până la granițele inconstienței.*

Există două componente principale comune celor două cazuri: **dublul mesaj contradictoriu**, **agresivitatea** și **tema dependentei**. În primul caz agresivitatea este întoarsă către sine (respingând boala, astmaticul ajunge în situații periculoase pentru sănătatea și viața lui) iar în al doilea către ceilalți. O trăsătură de temperament comună tuturor astmaticilor este iritabilitatea, irascibilitatea, ușurința cu care escaladează și transformă banale contradicții în dispute pe viață și pe moarte. Memoria corpului lor conține lupta pe care ei o dau, pentru fiecare înghițitura de aer, iar această luptă este înregistrată sufletește ca o luptă pe viață și pe moarte.

Tema dependentei este puternic înrădăcinată în fiecare bolnav, pentru că ea ne reamintește cât de vulnerabili și ușor de ranit suntem.

O altă analiză a semnificațiilor astmului se poate face pornind de la analiza de simbol, însă ea presupune un set de cunoștințe și... credințe, de ce nu, ceva mai vast. Despre asta, și alte dedesubturi ale bolii, cu ocazia zilei de 5 mai.